

Preek over Lukas 22:1-7, 47-53

Broeders en zusters,

In de meeste bijbels zit er tussen het bijbelboek Maleachi en het bijbelboek Matteus een witte bladzijde. Ik moet eerlijk zeggen dat ik altijd de neiging heb om die witte bladzijde er tussen uit te scheuren. Natuurlijk, het Nieuwe Testament begint met de komst van Jezus naar de aarde en dat is een nieuwe tijd. Maar aan de andere kant gaat de bijbel gewoon verder en is er een eenheid tussen het Oude Testament en het Nieuwe Testament. Het eerste boek Matteus begint met te zeggen dat Jezus de zoon van David en de zoon van Abraham is en dan volgt er een geslachtsregister. Van Abraham tot David veertien generaties, van David tot de ballingschap veertien generaties, van de ballingschap tot Jezus Christus veertien generaties. Dit geslachtsregister slaat als het ware een brug tussen het Oude en het Nieuwe Testament en laat zien dat het Nieuwe Testament voortbouwt op het Oude.

Wat we misschien niet zo goed beseffen is dat er tussen die twee bijbelboeken Maleachi en Matteus een periode zit van ongeveer 450 jaar. Maleachi leefde ten tijde van Ezra en Nehemia, toen het Joodse volk terugkeerde uit de Babylonische ballingschap. De periode na die ballingschap wordt wel de intertestamentaire periode genoemd. De periode tussen de twee testamenten. Over deze periode zwijgt de bijbel volledig. Om iets te weten te komen over deze periode zijn we aangewezen op de apocriefe boeken en op buitenbijbelse geschiedschrijving. Deze intertestamentaire periode was een roerige tijd waarin Gods volk Israel politiek en op het godsdienstige vlak een hele ontwikkeling doormaakte. Er ontstonden geestelijke stromingen zoals de wettische Farizeeën en de meer vrijzinnige Saduceeën. Ook bestond er een religieuze groepering vrijheidsstrijders, de Zeloten, waarvan Simon de Zeloot, de latere apostel van Jezus, een bekende naam was. Deze groeperingen worden allen in het Nieuwe Testament genoemd. Een groepering die niet in de bijbel genoemd wordt is de kloosterorde van de Essenen. Waarschijnlijk behoorde ook de Qumrangemeenschap tot deze orde. U weet wel die groepering van wie de Dode zee-rollen afkomstig waren.

Tijdens deze intertestamentaire periode heeft het Joodse volk weinig rust gehad. Telkens weer had het te maken met vijandigheden. Tegen de tijd dat Jezus geboren werd was het land ingelijfd door de Romeinen. Logisch, dat toen Jezus geboren werd

er onder het volk een sterke verwachting leefde naar de Messias. De oudtestamentische profetieën werden bestudeerd en het verlangen groeide onder de bevolking naar een tijd van vrede onder het koningschap van Davids grote zoon. En als die zoon van David aan de macht zou zijn dan zou deze messias afrekenen met Israels tegenstanders en het volk verlossen.

Omdat het Joodse volk een messias verwachtte die het van z'n politieke tegenstanders zou verlossen heeft de Here Jezus niet vaak de titel messias voor zichzelf gebruikt. Het woord messias was een besmet woord, en de bevolking had er een heel ander plaatje bij. In het gesprek met de Samaritaanse vrouw maakte Jezus zich bekend als de Messias en pas aan het eind van Jezus' aardse leven, toen Hij verhoord werd door de Raad van oudsten gaf Jezus toe de Messias (of de Christus dat is hetzelfde) te zijn.

Het is logisch dat ook de discipelen van Jezus beïnvloed waren door het religieuze denken in hun tijd. In eerste instantie hebben ook zij gedacht dat Jezus direct koning zou worden. Vandaar ook die onderlinge discussies wie van hen nu eigenlijk de meeste en belangrijkste was. Ook de moeder van Jakobus en Johannes had al een geweldig plan bedacht. Haar ene zoon aan Jezus' linker hand en haar andere zoon aan Jezus' rechterhand in het nieuwe koninkrijk.

Ik vermoed dat ditzelfde denken ook Judas parten heeft gespeeld. Hij zal gedacht hebben dat Jezus koning zou worden in Jeruzalem. Wie weet had hij zichzelf al de post van minister van financiën toebedacht. Hij kon wel op de portemonnee passen, daar was hij goed in. Het leek allemaal zo mooi te worden. Judas had al heel wat mee gemaakt met Jezus: Lammen gingen lopen, blinden werden ziende, doden werden opgewekt, de schare werd gevoed en telkens weer die woorden van Jezus: het koninkrijk is nabij gekomen. Alles wees er op: Jezus gaat koning worden! En hoewel Jezus zijn discipelen verschillende keren voorzegd had dat hij in Jeruzalem zou moeten lijden, kwam die boodschap bij zijn discipelen niet binnen. Het leek wel of het gewoon niet doordrong. Integendeel, Judas zal tot op het laatst gedacht hebben dat er in Jeruzalem grote dingen staan te gebeuren. Die intocht in Jeruzalem. Als de vredevorst reed Hij Jeruzalem binnen. Dit is toch wat in Zacharia 9:9 voorzegd was:

Jeruzalem, schreeuw het uit van vreugde! Je koning is in aantocht, bekleed met gerechtigheid en zege. Nederig komt hij aanrijden op een ezel, op een hengstveulen, het jong van een ezelin. Ik zal de strijdwagens uit Efraïm verjagen en de paarden uit Jeruzalem; de bogen worden gebroken. Hij zal vrede stichten tussen de volken. Zijn heerschappij strekt zich uit van zee tot zee, van de Rivier tot de einden der aarde.

En meteen na die intocht ging Jezus de tempel binnen en veegde het tempelplein schoon. Hij kwam geestelijk orde op zaken stellen. Iedereen had grote verwachtingen van Jezus en naar alle waarschijnlijkheid Judas ook. Maar in plaats van dat Jezus koning werd in Jeruzalem, ging hij een gelijkenis vertellen over een man die een wijngaard aanlegde (Luk.20:9-19). De eigenaar verpachtte de wijngaard aan een aantal wijnbouwers. Toen een knecht van de man een deel van de oogst kwam opvragen werd hij afgeranseld en bij de tweede en derde knecht gebeurde hetzelfde. Toen bedacht de man dat hij zijn zoon zou sturen om de opbrengst op te halen. Hem zullen ze wel niets aandoen. Maar de wijnbouwers dachten bij zichzelf: dit is de erfgenaam. Laten we hem doden, dan is de erfenis voor ons.

Wat zou Jezus met deze gelijkenis bedoeld hebben? Is Hij die zoon? Zal Jezus gedood worden in plaats van dat Hij koning wordt?

En tot overmaat van ramp ging Jezus ook nog van die zware toespraken houden over Jeruzalem dat door de volken zal worden vertrappt (21:24). De heilige stad zal door legerstroepen omsingeld worden en verwoest. De mensen zullen vluchten de bergen in, wat een ramp voor de zwangeren in die dagen. Er zal heel veel leed zijn voor de inwoners van Jeruzalem. Volgelingen van Jezus zullen overgeleverd worden door hun eigen vrienden en familieleden en sommige volgelingen van Jezus zullen zelfs gedood worden.

En wat het Lukas evangelie niet vermeldt en Matteus en Markus wel, is dat op een gegeven moment in Bethanië een vrouw kostbare nardusmirre op Jezus' hoofd goot. Wat een verkwisting. Maar Jezus liet het gewoon gebeuren: "Laat haar begaan...ze heeft een goede daad verricht....ze heeft mijn lichaam van te voren gezalfd voor de begrafenis. In het Matteus en Markus evangelie staat deze gebeurtenis vlak voor het verraad van Judas.

Ongetwijfeld is hier een knop omgegaan bij Judas. Hij dacht een geweldig vooruitzicht te hebben als één van de grote leiders in Jezus' koninkrijk, maar het lijkt een heel andere kant op te gaan. Judas zal zwaar teleurgesteld zijn in Jezus. Niks koningschap. Niks een ministerspost. Jezus gaat gedood worden en z'n volgelingen gaan het ook voor de kiezen krijgen. En bij die Jezus wilde Judas niet horen. Wat moest hij nu met een lijdende messias, een martelaar? Jezus als de grote Koning, prima. Maar deze Jezus is een verliezer en Judas staat liever aan de winnaarskant.

En toen voer de satan in Judas. Zo zegt Lukas dat. Judas laat Gods tegenstander toe in zijn leven. Nu moeten we wel even uitkijken, hè. Judas is geen slachtoffer. Het is niet zo dat het Judas overkwam en dat hij er ook niets aan kon doen. Dat is ook één van mijn grote bezwaren tegen de film Jesus Christ Superstar. Judas wordt neergezet als een slachtoffer en Jezus is degene die niet voldeed aan de verwachtingen. Nee, Judas is geen slachtoffer, hij blijft zelf verantwoordelijk. Al is de kruisdood van de Here Jezus Gods plan en al is het zelfs zo dat Judas met zijn daad Psalm 41:10 in vervulling liet gaan:

Zelfs mijn beste vriend, op wie ik vertrouwde, die at van mijn brood, heeft zich tegen mij gekeerd.

Dan nog blijft Judas zelf verantwoordelijk voor zijn daad. Hij bood de satan geen weerstand, maar liet hem toe in z'n hart. Judas ging naar de Joodse leiders en besprak met hen hoe ze Jezus gevangen konden nemen zonder dat de menigte er lucht van kreeg. Voor dertig zilverstukken levert Judas Jezus uit. Jezus werd gevangen genomen. Het begin van Zijn lijdensweg. De weg naar Golgotha. Geen heersende koning op de troon, maar een lijdende Knecht, een offerlam. Jesaja had het al honderden jaren geleden opgeschreven:

Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed zijn mond niet open. Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid. Om onze zonden doorboord, om onze wandaden gebroken. Zijn striemen brachten ons genezing (Jes.53).

Dat was Jezus' doel. Hij kwam om te redden, te helen, te genezen. De mensheid bevrijden van zonde en de gevolgen ervan. Daar was het God om te doen. De mens, die Hij kwijt was weer terug winnen, verlossen. In het Johannes evangelie kunnen we

lezen dat Jezus heeft gebeden voor Zijn discipelen: *...ik heb over hen gewaakt en niemand is verloren gegaan, behalve de zoon des verderfs.... Judas.*

Dit is wel een ernstig bijbelvers. En ook wel een ernstige waarschuwing. Judas moest niets hebben van een gekruisigde Jezus. En dat werd zijn ondergang. Judas had geen hekel aan Jezus! Oh nee, die vriendelijke Jezus, die mensen genas en de schare voedde, daar was niks mis mee. En die Jezus die huichelaars aan de kaak stelt kon Judas ook best mee door de deur. Zo'n Jezus mocht van Judas meteen Koning worden. Maar in dat plaatje past het kruis niet.

Hoe is dat nu met ons? Vandaag de dag zijn er veel mensen die best bereid zijn om aardige dingen over God te zeggen. En Jezus als de grote kindervriend, of Jezus die altijd alles vergeeft, hoe hardnekkig je ook blijft door zondigen, of Jezus als de vredestichter, of Jezus de pacifist, dat past allemaal geweldig in ons straatje.

Maar een gekruisigde Jezus? De boodschap dat wij mensen bevrijding nodig hebben. Dat die kruisdood nodig was voor mijn zonde en dat Jezus' opstanding nodig was om mijn dood te overwinnen, dat was in Jezus' dagen aanstootgevend en dat is vandaag niet anders. Want toegeven dat je bevrijding nodig hebt, betekent ook dat je toegeeft dat je het zelf gewoon niet redt. Dat je uit jezelf niet in staat bent om met God in het reine te leven. Dat is moeilijk. Dat gaat in tegen onze tevredenheid met onszelf. Misschien was het daarom wel makkelijker voor een zondaar of tollenaar om tot geloof te komen, dan een Farizeeër. Een Farizeeër was zelf voldaan en die zondaren en tollenaars wisten wel dat ze er uit zichzelf niet veel van bakten.

Judas wilde graag minister van financiën zijn in Jezus' koninkrijk. Hij had het kunnen worden. Maar regeren met Jezus is alleen mogelijk via het kruis. Eerst erkennen dat je het zelf niet redt, je hebt verlossing nodig, wie dat stuk overslaat mist net als Judas de boot.

Broeders en zusters, ik wil niet een zware preek houden vandaag. Ik wil u graag voorhouden dat dat heerlijke koninkrijk waar Judas van droomde in aantocht is. Want het verhaal van Jezus is niet bij het kruis geëindigd. Het verhaal van Jezus was nog maar net begonnen en dat koninkrijk dat Jezus proclameerde en onderstreepte met wonderen en tekenen wordt eens wereldwijd. En de bijbel belooft ook heel nadrukkelijk dat wij op die nieuwe aarde zullen regeren met de Here Jezus.

Je zou zelfs kunnen zeggen dat vanaf het moment dat Jezus op aarde kwam er een aanvang is gemaakt met de komst van dat koninkrijk. Daar waar Jezus verscheen werd er een stuk van dat koninkrijk zichtbaar. En sinds onze Here Jezus in de hemel is, en Hij met zijn Geest in ons gelovigen werkzaam is, is dat verder gegaan. Daar waar de Heilige Geest werkzaam is, wordt een stukje koninkrijk zichtbaar. Als er liefdevolle zorg is voor zieken of ouderen, dan zie je Jezus zichtbaar worden. Als armen worden gevoed en geholpen, dan wordt Jezus zichtbaar. Als opgekomen wordt voor de zwakken in de samenleving, dan wordt Jezus zichtbaar. Maar ook als er dwars tegen de verdrukking in wordt vastgehouden aan Gods Woord, dan wordt ook Jezus zichtbaar. Zolang dat koninkrijk van de Here Jezus nog niet definitief is doorgebroken op aarde hoort die verdrukking er echt bij. Leest u de blaadjes van bijvoorbeeld Open Doors er maar op na.

Wat is nu de toepassing voor ons, vandaag, hier in Zwolle?

Wij kunnen net als Judas een bepaalde verwachting hebben van Jezus. Ons geloofsleven is redelijk comfortabel en we leven in een welvarend land. Eigenlijk leven we met de verwachting dat God ons wel zal blijven zegenen met een gelukkig leven en een lang en gezond leven. Maar wat nu als dingen anders lopen? Wat nu als God niet voldoet aan onze verwachtingen. Geven we er dan de brui aan? Zo zijn er mensen geweest die naar de verschrikkingen van de tweede wereldoorlog zeiden niet meer te geloven in een God van liefde. Alsof je na de tweede wereldoorlog nog wel humanist kunt zijn en uitgaan van het goede in de mens. Maar dat ter zijde. God voldoet dan niet meer aan de verwachtingen en daarmee schrijven wij Hem dan af.

Wat we niet moeten vergeten is dat God er niet is om aan onze verwachtingen te voldoen! Het is eigenlijk ook niet echt geloven wat je dan doet. Het bijbelse woordje voor 'geloven' betekent 'vertrouwen'. Jezelf aan God toevertrouwen, zelfs als het anders loopt dan jij verwacht. In Hebr. 11 worden een aantal oudtestamentische geloofsgetuigen genoemd. Kenmerkend voor deze geloofsgetuigen is dat ze God bleven vertrouwen op zijn beloften, ook al zagen ze nog niets van de vervulling. Noach bouwde 120 jaar aan een boot, en de burens maar lachen, maar Noach ging door. Hij vertrouwde God op zijn Woord. Abraham geloofde dat hij op z'n oude dag nog een nakomeling zou krijgen en dat hij tot een groot volk zou worden. Hij heeft er jaren op gewacht, maar uiteindelijk kreeg hij z'n langverwachte zoon en werd hij de

stamvader van het volk Israel, maar ook de stamvader van Jezus, die door miljoenen mensen wordt vereerd.

Judas werd teleurgesteld, Jezus voldeed niet aan zijn verwachting en hij gooide het bijltje er bij neer. De aardsvaders die we net noemden, vertrouwden God wel op zijn woord, ook als zij niet altijd begrepen welke weg God met hun leven ging.

Het is niet erg als wij bepaalde dingen niet begrijpen, die ons overkomen in dit leven. Het is zelfs niet erg als wij wel eens met God worstelen in ons verdriet. Ik pleit niet voor een simpelweg berusten. Dat noem ik geestelijk lanterfant. Nee worstel dan maar, als je maar met de Goede worstelt.

Geloven is vertrouwen dat God weet wat Hij doet. Hij volvoert zijn plannen. Hij maakt af wat Hij begon en wil ons graag meenemen naar die toekomst. Ook als wij het allemaal niet meer snappen. Ik sluit af met de woorden uit Hebr. 12:2:

Laat ons oog alleen gericht zijn op Jezus, de leidsman en voleinder des geloofs, die om de vreugde, welke voor Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft.....vestigt uw aandacht op Hem....opdat u niet door matheid van ziel verslapt.

Amen.

Maart 2011
G.P. Hartkamp
Wapenveld